

przedmiotach śladów walki, w postaci nęladu i uszkodzenia sprzętów, podłogi, pościeli, obicia i odzieży trupa.

2. Czy nie dostrzeże się również śladów walki na samym trupie w postaci zdercia skóry, podrapań i siniaków (na rękach i nogach od związywania sznurkiem) lub śladów palców na szyi i uszkodzeń wewnętrznych (złamanie żeber, klatki piersiowej).

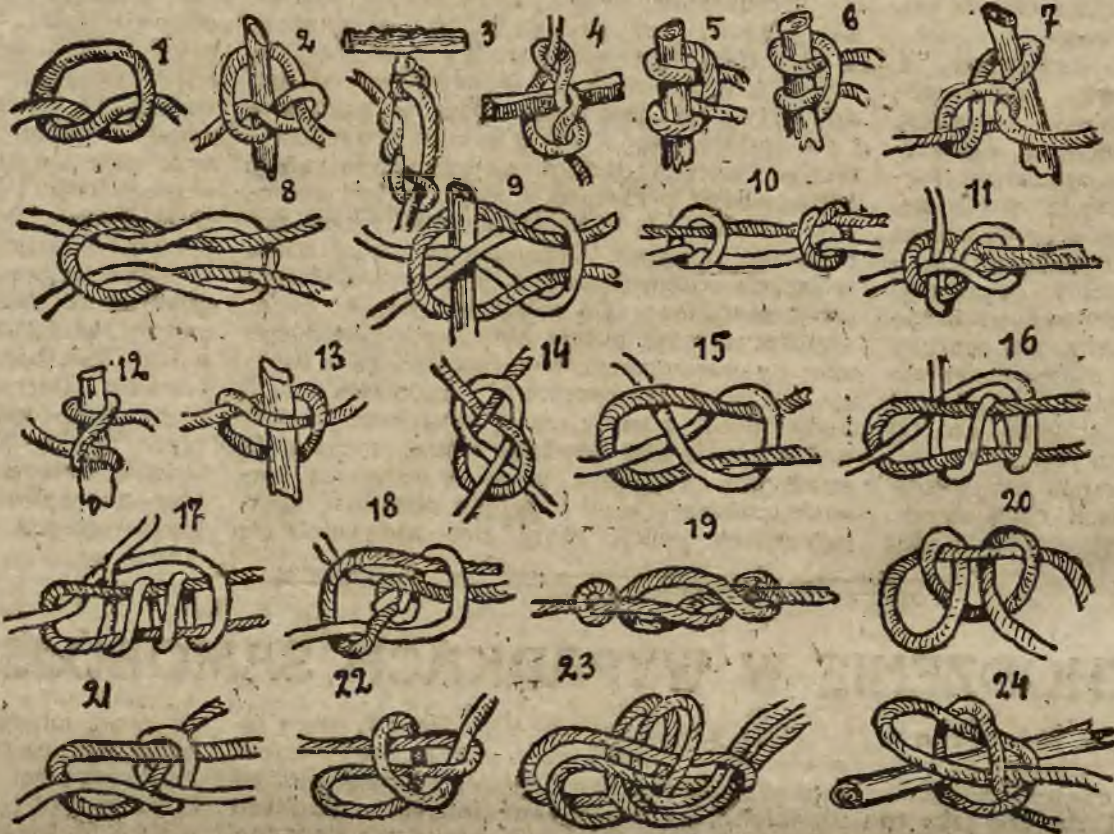
3. W razie zupełnego powieszenia t. j. jeżeli nogi wisielca nie dosięgają ziemi, koniecznym jest ustalić, w jaki sposób mógł samobójca dosięgnąć pętli, żeby w nią włożyć głowę; gdyby się tego ustalić nie dało, należy podejrzewać przestępstwo;

4. Badanie strangulacyjnej bruzdy (ślad na szyi od pętli) ma doniosłe znaczenie przy określaniu, kiedy ona powstała, czy za życia, czy po śmierci wisielca. Kierunek jej, wygląd i kolor zależy od położenia pętli i węzła na niej, formy pętli i materiału z którego ją zrobiono, jak również i czasu nałożenia pętli na szyję.

Przy zwykłym położeniu pętli, kiedy węzeł znajduje się z tyłu, bruzda idzie z przodu ku tyłowi w kierunku ukośnym do węzła; to samo daje się zauważyć, jeżeli węzeł znajduje się z boku w pobliżu ucha. W razie zabójstwa przez uduszenie za pomocą pętli bruzda strangulacyjna bywa zwykle położona prosto, prostopadle do położenia szyi, jeżeli ciało znajduje się w położeniu poziomym, lub ma ona kierunek ukośny od podbródka do dołu tyłnej części szyi, jeżeli pętla była zarzucona z tyłu przy postawie ciała stojącej (podczas chodu), co zresztą zależy i od stosunku wzrostu napastnika do wzrostu jego ofiary.

Przy oględzinach bruzdy strangulacyjnej należy pamiętać, że im cieńszy i twardszy był materiał, z którego zrobiono pętlę, tem głębiej i wyraźniej zaznaczy się pręga, a nawet dochodzi nieraz do uszkodzenia naskórka (np. od drutu).

4. I naodwrot, im materiał był miękniejszy (ręcznik, szal i t. p.), tym słabszy jest ślad na szyi. Tak więc, pętle pierwszego rodzaju pozostawiają po sobie ślad brunatno-żółty lub brunatno-czerwony, o ścisłości pergaminowej, zazwyczaj wąski, ostro odcinający się i znacznie zagłębiony. Takie bruzdy noszą nazwę „suchych”.

na ciele. Bywały wypadki, kiedy uduszony za pomocą pętli był następnie, celem zatarcia śladów przestępstwa, powieszony już na innym sznurku, a chociaż i na tym samym, to jednak położenie sznura zostało zmienione. Skutkiem tego na szyi pozostały dwa ślady węzłów pętli, co wyraźnie wskazywało na popełnione przestępstwo.

Bruzdy strangulacyjne mogą zniknąć, jeżeli pętla była zdjęta, przy znacznym rozkładzie ciała, przy opaleniu go, lub wskutek długiego znajdowania się w wodzie. Jeżeli jednak pętla nie była zdjęta i pozostała na szyi, to bruzda strangulacyjna daje się rozpoznać.

U martwych noworodków wskutek silnego

obmotania szyi pępowiną pozostaje ślad w postaci lekkiej, bladej pręgi.

Fałszywe bruzdy strangulacyjne mogą powstać w razie znacznego rozkładu ciała, zwłaszcza u topielców, przez wpicie się w ciało kołnierza od koszuli, chustki na szyi, wstążki i t. d.

5. Należy pamiętać, że powieszenia się można dokonać w dowolnym położeniu ciała. Często naprzykład, ciała samobójców znajdowano z nogami opartymi o podłogę, w położeniu siedzącym lub leżącym. W ten sposób możność opierania się nogami o jakikolwiek przedmiot, gdy jest pewność, że powieszenie nastąpiło za życia, nie tylko nie wyklucza możliwości samobójstwa, lecz przeciwnie wskazuje na nie.

Obecność na ciele wisielca oprócz strangulacyjnej bruzdy, jeszcze innych śmiertelnych uszkodzeń, wykluczających możność poruszania się (np. rany postrzałowe lub kłote w serce lub głowę) przemawiają za zabójstwem; jednak obecność obrażeń, aczkolwiek i ciężkich nie pozwala jeszcze sądzić z pewnością o zabójstwie. Zdarzało się bowiem, że samobójca po włożeniu głowy w pętlę, zadawał sobie innym narzędziem niebezpieczne rany i pozbawiony sił zawisał na pętli.

W podobnych wypadkach należy przeto skonstatować: czy mógł samobójca przed powieszeniem się zadać sobie znalezione na jego ciele obrażenia i gdzie i w jakim położeniu znalezione narzędzie, którym zadane były rany.

Następnie, przy zewnętrznych oględzinach ciała zaduszonego daje się zauważyć, że

ochłodzenie ciała następuje powoli. U osób krwistych gnicie następuje szybko i dokonywa się dosyć prędko. W większości wypadków twarz przybiera odcień szarawy lub zlekka zaledwie cjanotyczny. Bardzo często jest ona martwo biała, rzadziej sina, a nawet niebiesko-sina, i spuchnięta. Powieki częściej otwarte, źrenice umiarkowanie rozszerzone, niekiedy zupełnie rozszerzone lub też nierównomiernie zwężone. (Zwężenie następuje później. W chwili śmierci są one rozszerzone). Wysadzenie oczu nazewnątrz rzadko daje się spostrzegać. Błona śluzowa zewnętrznej części warg ma zwykle odcień niebieskawy, rzadziej nawet niebiesko-siny; niekiedy pokryta jest śluzową, lub krwawo-śluzową.

zdrowiu i życia zagrażających zbyt jest słabą, w których przecież połączone siły, łatwo cel takowy skutecznie mogą. Stąd się zakres działania Policji zaczyna.

1. Starunek o zdrowość miejsc mieszkalnych. Powietrze złe miejscowości przez osuszanie bagien, błot, stawów i t. ulepszyć należy, lub czyli wytepienie, przerzedzenie, lub w miarę okoliczności zasadzenie lasów, w celu przeczyszczenia powietrza jest potrzebem, o tem się rząd od znawców dowie i plany swoje do ich zdań zastosuje.

Zakładanie miast lub wsi szczególniejszego zawsze we strony Policji wymaga spółdziałania. Powinna ona przepisać prawidła, zachowanie przy zakładzie takowym, tak prawnych, iako też innych politycznych stosunków zapewniające. Powinna uważać, aby miasta i wsie tylko w okolicach, czyste powietrze, zdrową i obfitą wodę mających, zakładanemi były. Gdzie zaś niedogodny zakład już skutecznym został, tam Policja szczególniejszy ma poprawianie wad, ile tylko być może, obowiązek.

Przy zakładaniu miast i wsi według ogólnego planu postępować należy, to jest, potrzeba podzielić ulic i budynków poprzednio tak ułożyć, iżby wszelkie szkodliwe wyziewy i nieczystości iak najszybciej uprzątanemi być mogły. Jasno więc z wyłożonych tu zasad wynika, że spad ulic, bruki, ochłodstwo, cmentarze, wystawianie budynków szkodliwe exholacje wydający, zgola wszystko, co do stanu zdrowia mieszkańców tak w budowaniu, iako też w innych prywatnych przedsięwzięciach, zatrudnieniach i zarobkach wpływ mieć może, pod dozorem Policji zostawać i iey zarządzeniom podlegać winno.

2. Zdrowa żywność również dla po-

wszechnych zdrowia i długiego życia warunków należy.

Tutaj autor w dłuższym wywodzie zaleca, aby rząd w drodze publikacji i wykładów szkolnych nauczył rozeznawać społeczeństwo rozpoznawania towarów dobrych od zafałszowanych lub zepsutych czy tandetnych, co regulowałyby staranność i uczciwość sprzedających, współubiegających o większy popyt.

„Lecz chociaż oświecenie takowe prace Policji zmniejszyć jest zdolnem, przecież ono iey nigdy od wszelkiego nad tem wszystkim, co życiu i zdrowiu szkodliwem być może, dozoru uwalniać nie powinno.

Publiczna bierność powinna zatem do wszystkich publicznie sprzedawanej żywności być wymierzona. Bo w narodzie zawsze nie mało jest nieznających się, lekkomyślnych i ubogich ludzi, którzy przez tanie ceny lub szarlatanckie zachwalenia do zakupywania szkodliwej żywności uwiedzionymi być mogą.

Policja zatem na mocy lepszego poznania, handlu wszelką, niezdrową żywnością zabraniać powinna i baczyc, aby niedożyźnia, lub ze szkodliwymi roślinami zmieszane zboże, nieświeże i chore mięso, zgniłe ryby, niedożyźnia owoce, lub cośkolwiek lekarze za niezdrowe uznają na targach sprzedawane nie było. Policja urządzić powinna dozór targowy, któryby baczyl, aby nic, co wyrok potwierdzonych lekarzy za rzecz zdrowiu szkodliwą uznał, na sprzedaż wystawiane nie było. Szczególniej zaś o dobrą do picia i gotowania wodę starać się winna.

Piwo, wódka, ocet, wino i t. d. łatwo sfałszowaniu podlegają. Policja powinna się ze wszystkimi gatunkami sfałszowań, tudzież ze sposobami poznawania onych obeznać i iaknaw-

pilniej czuwać, aby żadne szkodliwe sfałszowane towary sprzedawanemi nie były

Zwierchność powinna w tej mierze rady niezawodnych chemików i lekarzy zasięgać i zarządzenia swoje do ich zdań stosować. Czyli np. sprzęty kuchenne przez swą polewę, pobielenie i t. d. niebezpiecznemi stać się mogą; czyli szpilkas, kobalt, miedź, arszennik lub inne szkodliwe metale i rośliny nie używają się do rzeczy, środkami dla żywności będących iub do tego potrzebnych, to wszystko Policja wybadywać i stosowne zarządzenia wydawać powinna.

Odzież tylko tak dalece pod dozór Policji podchodzi, ile zapobiegać należy, aby przez nią zaraźliwe choroby rozszerzanemi nie były.

I w dozorze nad zdrowością żywności i towarów Policja zawsze w obrębach prawa zostawać powinna, nieumijając nigdy nad konieczną potrzebę wolności i zarobków obywateli.

Podeyrzenie Policji do przetrząsania prywatnych domów upoważniać ją mające, na pewnych wiadomościach gruntować się musi, tych zaś względem kupca publicznie targującego bardzo łatwo zasięgnąć można. Tylko na przebieżających i przechodzących handlarzy Policja baczność swą podczas targów, iarmarków i t. d. podwajać powinna.

Zapobieganie wypadkom, życie lub zdrowie ludzkie na niebezpieczeństwo narażać mogącym właściwym jest Policji przedmiotem.

W pierwszym, względzie przepisze Policja dla wszelkich czynności, przypadkowo lub przez lekkomyślność, łatwo niebezpieczeństwa dla życia ludzkiego urządzać mogących, taki porządek, iaki nieszczęścia takowe, jeżeli nie ze wszystkim niepodobnemi uczynić, to że przynajmniej znacznie zmniejszyć będzie zdolnym. Ułoży przeto.